T085 TKL 3 (18) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 50-Việc Lớn Sanh Khởi

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 71

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 71
GIAÛI THÍCH PHAÅM NAÊM MÖÔI: VIEÄC LÔÙN SANH KHÔÛI KINH: Baáy giôø, Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt- nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy vì vieäc lôùn neân sanh khôûi, vì vieäc khoâng theå nghó baøn neân sanh khôûi, vì vieäc khoâng theå caân neân sanh khôûi, vì vieäc khoâng theå löôøng neân sanh khôûi, vì vieäc khoâng ngang baèng neân sanh khôûi. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, vì vieäc lôùn neân sanh khôûi, cho ñeán vì vieäc Voâ ñaúng ñaúng neân sanh khôûi. Vì côù sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy haøm chöùa naêm Ba-la- maät; trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät haøm chöùa Noäi khoâng cho ñeán Voâ phaùp höõu phaùp khoâng; haøm chöùa Boán nieäm xöù cho ñeán Taùm thaùnh ñaïo phaàn, haøm chöùa Möôøi löïc Phaät cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng. Thí nhö vua Quaùn ñaûnh laø toân quyù nhaát trong nöôùc, caùc vieäc quan ñeàu uûy thaùc cho ñaïi thaàn, coøn quoác vöông an vui voâ söï. Nhö vaäy Tu-boà-ñeà! Phaùp Thanh vaên, Bích-chi Phaät, hoaëc phaùp Boà-taùt, hoaëc phaùp Phaät, heát thaûy ñeàu ôû trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thaønh bieän ñöôïc caùc vieäc aáy. Theá neân, Baùt-nhaõ Ba-la-maät vì vieäc lôùn neân sanh khôûi cho ñeán vì khoâng ngang baèng neân sanh khôûi. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng thuû khoâng tröôùc saéc, neân coù theå thaønh bieän; khoâng thuû khoâng tröôùc thoï, töôûng, haønh, thöùc neân coù theå thaønh bieän, cho ñeán khoâng thuû khoâng tröôùc trí Nhaát thieát chuûng neân coù theå thaønh bieän; khoâng thuû khoâng tröôùc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-na-haøm, Bích-chi Phaät ñaïo cho ñeán khoâng thuû khoâng tröôùc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc neân coù theå thaønh bieän. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng thuû khoâng tröôùc saéc neân coù theå thaønh bieän theá naøo? Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng thuû khoâng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 71 205

tröôùc thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc neân coù theå thaønh bieän theá naøo? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, coù phaûi thaáy saéc aáy khaû thuû khaû ñaém chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Khoâng, Baïch ñöùc Theá Toân! Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, coù phaûi thaáy thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khaû thuû, khaû ñaém chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Khoâng, Baïch ñöùc Theá Toân! Phaät daïy: Laønh thay, laønh thay ! Tu-boà-ñeà! Ta cuõng khoâng thaáy saéc aáy khaù thuû khaù ñaém; vì khoâng thaáy neân khoâng thuû, khoâng thuû neân khoâng ñaém; ta cuõng khoâng thaáy thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc vaø trí Nhaát thieát chuûng khaû thuû khaû ñaém; vì khoâng thaáy neân khoâng thuû, vì khoâng thuû neân khoâng ñaém. Ta cuõng khoâng thaáy phaùp Phaät, phaùp Nhö Lai, phaùp ngöôøi Töï nhieân, phaùp ngoâi Nhaát thieát trí khaù thuû khaù ñaém; vì khoâng thaáy neân khoâng thuû, khoâng thuû neân khoâng ñaém. Theá neân Tu-boà-ñeà! Caùc Boà-taùt ma-ha-taùt ñoái vôùi saéc cuõng khoâng neân thuû cuõng khoâng neân ñaém; ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán phaùp Phaät, phaùp Nhö Lai, phaùp ngöôøi Töï nhieân, phaùp ngöôøi Nhaát thieát trí cuõng khoâng neân thuû, cuõng khoâng neân ñaém. Baáy giôø, caùc Thieân töû ôû coõi Duïc, coõi Saéc baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy thaâm saâu, khoù thaáy khoù hieåu, khoâng theå tö duy, suy luaän bieát ñöôïc, chæ ngöôøi coù trí tueä tòch dieät, vi dieäu, thieän xaûo coù theå bieát ñöôïc. Ngöôøi tin ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy neân bieát ñoù laø Boà-taùt ñaõ cuùng döôøng Phaät nhieàu, gieo troàng caên laønh nhieàu, ñi theo thieän tri thöùc neân coù theå tin hieåu Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu. Baïch ñöùc Theá Toân! neáu chuùng sanh trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, ñeàu laøm haïng ngöôøi tín haønh, phaùp haønh, baùt nhôn, Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn, Bích-chi Phaät, hoaëc trí hoaëc ñoaïn, ñeàu chaúng baèng Boà-taùt aáy trong moät ngaøy tu thaâm saâu, hoaëc tín nhaãn, ham muoán, tö duy truø löôïng Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu. Vì sao? Haïng ngöôøi tín haønh, phaùp haønh, baùt nhôn, Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A- la-haùn, Bích-chi Phaät, hoaëc trí, hoaëc ñoaïn töùc laø Boà-taùt ma-ha-taùt Voâ sanh phaùp nhaãn. Phaät baûo caùc Thieân töû coõi Duïc, coõi Saéc: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Caùc Thieân töû! Neáu haïng ngöôøi tín haønh, phaùp haønh, baùt nhôn, Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán A-la-haùn, Bích-chi Phaät töùc laø Boà-taùt ma-ha-taùt Voâ sanh phaùp nhaãn. Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhôn, nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu naøy maø bieân cheùp, thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng thì

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 71 206

thieän nam töû, thieän nöõ nhôn aáy mau ñöôïc Nieát-baøn hôn thieän nam töû, thieän nöõ nhôn caàu Thanh vaên, Bích-chi Phaät thöøa, maø xa lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu ñeå theo caùc kinh khaùc tu haønh, hoaëc moät kieáp, hoaëc non moät kieáp. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy noùi roäng phaùp thöôïng dieäu, haïng ngöôøi tín haønh, phaùp haønh, baùt nhôn, Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn, Bích-chi Phaät neân hoïc, Boà-taùt ma-ha-taùt cuõng

neân hoïc, hoïc roài ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Khi aáy, caùc Thieân töû coõi Duïc, coõi Saéc ñeàu caát tieáng thöa raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy goïi laø Ma-ha Ba-la-maät, goïi laø khoâng theå nghó baøn, khoâng theå caân, khoâng theå löôøng, voâ ñaúng ñaúng Ba-la-maät. Haïng ngöôøi tín haønh, phaùp haønh, baùt nhôn hoïc Baùt-nhaõ Ba- la-maät thaâm saâu aáy thì ñöôïc thaønh Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn, Bích-chi Phaät; coøn hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy ñöôïc thaønh Boà-taùt ma-ha-taùt; hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy ñöôïc thaønh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy, cuõng khoâng theâm, khoâng bôùt. Khi aáy caùc Thieân töû coõi Duïc, coõi Saéc ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, nhieãu quanh Phaät roài ñi, ñi chöa bao xa, boãng nhieân bieán maát, ñeàu trôû veà choã cuõ. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy töùc thì tin hieåu. Caùc Boà-taùt aáy meänh chung töø choã naøo maø sanh ñeán ñaây? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy, töùc thì tin hieåu, khoâng thoái thaát, khoâng khieáp sôï, khoâng khoù khaên, khoâng nghi ngôø, khoâng hoái haän, hoan hyû, öa nghe, nghe roài nhôù roõ troïn khoâng xa lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy, hoaëc ñi, hoaëc ôû, hoaëc ngoài, hoaëc naèm, troïn khoâng queân maát, thöôøng theo phaùp sö, ví nhö traâu ngheù môùi sanh, khoâng lìa meï noù. Boà-taùt ma-ha-taùt cuõng nhu vaäy, vì muoán nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, neân troïn khoâng xa lìa phaùp sö, cho ñeán khi mieäng ñoïc, taâm hieåu, chaùnh kieán, thoâng ñaït Baùt-nhaõ Ba-la- maät thaâm saâu aáy. Naøy Tu-boà-ñeà! Neân bieát Boà-taùt aáy töø trong coõi ngöôøi meänh chung, trôû laïi sanh trong coõi ngöôøi naøy. Vì sao ? Vì muoán caàu Phaät ñaïo, ñôøi tröôùc khi nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, bieân cheùp, thoï trì, cuùng döôøng, toân troïng, taùn thaùn, cuùng döôøng höông hoa, phan loïng. Do nhaân duyeân aáy khi maïng chung trong coõi ngöôøi, trôû laïi sanh trong coõi ngöôøi, nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy lieàn tin hieåu. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Coù phaûi coù Boà-taùt ma-ha-taùt thaønh töïu coâng ñöùc nhö vaäy, ñi ñeán theá giôùi phöông khaùc cuùng döôøng chö Phaät, ôû

theá giôùi ñoù meänh chung, sanh trôû laïi coõi naøy, nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, lieàn tin hieåu vieát cheùp, giöõ gìn, ñoïc tuïng, nhôù nghó ñuùng, coù vieäc nhö vaäy chaêng? Phaät ñaùp: Coù, Boà-taùt thaønh töïu coâng ñöùc nhö vaäy ñi ñeán theá giôùi phöông khaùc cuùng döôøng chö Phaät, ôû theá giôùi ñoù meänh chung, sanh ñeán coõi naøy nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu lieàn tin hieåu vieát cheùp, giöõ gìn, ñoïc tuïng, nhôù nghó ñuùng. Vì sao? Vì Boà-taùt ma-ha-taùt aáy, töø choã chö Phaät ôû phöông khaùc nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy, tin hieåu, vieát cheùp, giöõ gìn, ñoïc tuïng giaûng noùi, nhôù nghó. ÔÛ phöông kia meänh chung sanh ñeán coõi naøy. Neân bieát ngöôøi aáy thaønh töïu coâng ñöùc nhö vaäy. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Coù Boà-taùt töø nôi Boà-taùt ma-ha-taùt Di-laëc nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, nhôø nhaân duyeân thieän caên ñoù neân sanh

ñeán coõi naøy. Tu-boà-ñeà! Laïi coù Boà-taùt ma-ha-taùt ñôøi tröôùc tuy nghe Baùt-nhaõ Ba- la-maät thaâm saâu maø chaúng hoûi ñuùng nghóa lyù, neân khi sanh ñeán coõi ngöôøi nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, taâm nghi ngôø hoái haän, khoù ngoä. Tu-boà-ñeà! Boà-taùt nhö vaäy neân bieát ñôøi tröôùc tuy coù nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, vì khoâng hoûi neân ñôøi nay tieáp tuïc sanh nghi ngôø khoù ngoä. Neáu Boà-taùt ñôøi tröôùc nghe Thieàn Ba-la-maät, nhöng khoâng hoûi ñuùng nghóa lyù, ñôøi nay nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì khoâng hoûi neân tieáp tuïc sanh nghi ngôø, hoái haän. Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt ñôøi tröôùc tuy nghe Tinh taán Ba-la-maät nhöng khoâng hoûi ñuùng nghóa lyù, ñôøi nay nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì khoâng hoûi neân laïi tieáp tuïc nghi ngôø hoái haän. Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt ñôøi tröôùc tuy nghe Nhaãn nhuïc Ba-la-maät, nhöng khoâng hoûi ñuùng nghóa lyù, ñôøi nay nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì khoâng hoûi neân laïi tieáp tuïc nghi ngôø, hoái haän. Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt ñôøi tröôùc tuy nghe Giôùi Ba-la-maät, nhöng khoâng hoûi ñuùng nghóa lyù, ñôøi nay nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì khoâng hoûi neân laïi tieáp tuïc nghi ngôø, hoái haän. Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt ñôøi tröôùc tuy nghe Boá thí Ba-la-maät, nhöng khoâng hoûi ñuùng nghóa lyù, ñôøi nay nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì khoâng hoûi neân laïi tieáp tuïc nghi ngôø hoái haän. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ñôøi tröôùc tuy nghe noäi khoâng, ngoaïi khoâng, noäi ngoaïi khoâng, cho ñeán Voâ phaùp höõu phaùp khoâng, nhöng khoâng hoûi ñuùng nghóa lyù, khi sanh ñeán coõi ngöôøi, nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy, vì khoâng hoûi neân laïi tieáp tuïc nghi ngôø, khoù ngoä. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ñôøi tröôùc tuy nghe Boán nieäm xöù cho ñeán

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 71 208

Taùm thaùnh ñaïo phaàn, Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Boán ñònh voâ saéc, Naêm thaàn thoâng, Möôøi löïc Phaät cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng, nhöng khoâng hoûi ñuùng nghóa lyù, khi sanh ñeán coõi ngöôøi, nghe Baùt-nhaõ Ba-la- maät thaâm saâu aáy, vì khoâng hoûi neân laïi tieáp tuïc nghi ngôø, khoù ngoä. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ñôøi tröôùc nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, hoûi ñuùng nghóa lyù maø khoâng thöïc haønh, khi meänh chung sanh ñeán ñaây nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy, hoaëc moät ngaøy, hai ngaøy, ba ngaøy, boán ngaøy, naêm ngaøy taâm hoï kieân coá khoâng theå phaù hoaïi, nhöng neáu khi lìa phaùp ñöôïc nghe lieàn bò thoái thaát. Vì côù sao ? Vì ñôøi tröôùc khi nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy, tuy coù hoûi ñuùng nghóa lyù maø khoâng tu haønh ñuùng nhö phaùp. Ngöôøi aáy hoaëc coù khi muoán nghe, hoaëc coù khi khoâng muoán nghe, taâm moûng manh khoâng beàn chaéc, chæ roái loaïn khoâng ñònh, thí nhö loâng nheï bay theo gioù. Tu-boà-ñeà! Neân bieát Boà-taùt aáy phaùt taâm khoâng laâu, khoâng theo cuøng thieän tri thöùc, cuùng döôøng chö Phaät khoâng nhieàu; ñôøi tröôùc khoâng vieát cheùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy, khoâng ñoïc tuïng, khoâng nhôù nghó ñuùng, khoâng hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng hoïc Thieàn Ba-la-maät, khoâng hoïc Taán Ba-la-maät, khoâng hoïc Nhaãn Ba-la-maät, khoâng hoïc Giôùi Ba- la-maät, khoâng hoïc Thí Ba-la-maät, khoâng hoïc Noäi khoâng cho ñeán Voâ phaùp höõu phaùp khoâng, khoâng hoïc Boán nieäm xöù, cho ñeán Taùm Thaùnh ñaïo

phaàn, khoâng hoïc Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Naêm thaàn thoâng, Möôøi löïc Phaät, cho ñeán khoâng hoïc trí Nhaát thieát chuûng. Nhö vaäy Tu-boà-ñeà! Neân bieát Boà-taùt aáy môùi phaùt taâm Ñaïi thöøa vì ít tin, ít vui neân khoâng theå vieát cheùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu aáy, khoâng theå thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng. Tu-boà-ñeà! Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhôn caàu Phaät ñaïo, khoâng vieát cheùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, khoâng thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng, cuõng khoâng ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu hoä trì, cho ñeán khoâng ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng hoä trì; ngöôøi aáy cuõng khoâng tu haønh ñuùng nhö Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu nhö ñaõ noùi, cho ñeán khoâng tu haønh ñuùng nhö trí Nhaát thieát chuûng nhö ñaõ noùi; thì ngöôøi aáy hoaëc rôi vaøo Nhò ñòa, hoaëc Thanh vaên ñòa, Bích-chi Phaät ñòa. Vì côù sao ? Vì thieän nam töû, thieän nöõ nhôn aáy khoâng vieát cheùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu, khoâng ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng; ngöôøi aáy cuõng khoâng ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu hoä trì; cuõng khoâng tu haønh nhö ñaõ noùi. Vì theá neân thieän nam töû, thieän nöõ nhôn aáy seõ rôi vaøo moät trong hai ñòa. LUAÄN: Hoûi: Töø tröôùc laïi ñaây, thöôøng noùi nhaân duyeân Baùt-nhaõ Ba- la-maät thaâm saâu aáy, nay vì sao noùi laäp laïi?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 71 209

Ñaùp: Nôi nôi noùi Baùt-nhaõ thaâm saâu, thì coù ñöôïc lôïi ích nhieàu. Keû phaøm phu khoâng hieåu cho laø noùi laëp laïi. Thí nhö vua nöôùc lôùn, chöa coù ñích töû, caàu ñaûo thaàn kyø, nhieàu naêm khoâng öùng. Trong luùc vua xuaát haønh, phu nhaân sanh con trai, khieán baùo tin vua bieát, phu nhaân sanh con trai, vua nghe vui möøng maø khoâng traû lôøi cho ñeán möôøi phen söù giaû taâu: Toâi thöa naûy giôø vua coù nghe chaêng? Vua ñaùp: Ta coù nghe. Laâu laém ta môùi ñöôïc maõn nguyeän, trong taâm raát vui möøng, muoán nghe maõi khoâng thoâi, lieàn saéc cho quan höõu ty, ban cho ngöôøi aáy moät traêm vaïn löôïng vaøng; cöù moät caâu noùi möôøi vaïn löôïng vaøng. Vua nghe söù giaû noùi trong moãi caâu, moãi caâu ñeàu coù lôïi ích chöù khoâng noùi laëp. Ngöôøi khoâng bieát cho laø noùi laëp. Nôi nôi noùi Baùt-nhaõ thaâm saâu cuõng nhö vaäy. Phaät vaø Boà-taùt, Tu-boà-ñeà bieát coù lôïi ích lôùn. Tu-boà-ñeà nghe Phaät noùi Baùt-nhaõ thaâm saâu, khoâng theå hieåu thaáu, trôû thaønh caûm giaùc thaâm saâu; ngöôøi nghe ôû nôi nôi nghe noùi thaâm saâu, ñöôïc lôïi ích Thieàn ñònh vaø trí tueä. Coøn keû phaøm phu cheâ laø noùi laëp. Laïi nöõa, saâu caïn khoâng nhaát ñònh, tuøy theo chuùng sanh, keû hieåu thì khoâng saâu, keû khoâng hieåu cho laø saâu. Baùt-nhaõ Ba-la-maät, tröø Phaät khoâng ai bieát khaép ñöôïc neân noùi laø thaâm saâu. Theá neân, Phaät vì chuùng sanh neân noùi thaâm saâu, chöù khoâng coù töôùng thaâm saâu nhaát ñònh, neáu coù thaâm saâu nhaát ñònh thì khoâng ai tu ñöôïc, neân noùi Boà-taùt cho Baùt-nhaõ thaâm saâu, vì khoâng tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Nhaân duyeân cuûa thaâm saâu laø vì vieäc lôùn neân sanh khôûi, cho ñeán vì Voâ ñaúng ñaúng söï neân sanh khôûi. Nghóa cuûa vieäc lôùn v.v... nhö tröôùc ñaõ noùi. Trong ñaây, Phaät töï noùi nhaân duyeân cuûa vieäc lôùn v.v... ñoù laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät haøm chöùa naêm Ba-la-maät v.v... Hoûi: Naêm Ba-la-maät ñeàu coù töôùng khaùc nhau, sao noùi haøm chöùa trong

Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Ñaùp: ÔÛ ñaây noùi haøm chöùa trong quyeån kinh Baùt-nhaõ. Laïi nöõa naêm Ba-la-maät v.v... vì cuøng vôùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät hoøa hôïp, phöông tieän hoài höôùng neân naêm Ba-la-maät ñöôïc ñaït ñeán Phaät ñaïo. Vua Quaùn ñaûnh ví nhö Phaät, moïi quoác söï laø pheùp ñoä chuùng sanh, coøn ñaïi thaàn laø ví nhö Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Phaät uûy thaùc Baùt-nhaõ Ba-la- maät thaønh bieän moãi moãi phaùp neân Phaät an ôû Thieàn ñònh, khoaùi laïc, voâ söï. Laïi nhö, muoán tröø caây coû, cuûi khoâ, laáy löûa neùm vaøo thì löûa ñoát chaùy heát, coøn ngöôøi thì voâ söï. Laïi nöõa, Baùt-nhaõ Ba-la-maät vì khoâng thuû, khoâng ñaém saéc v.v... neân goïi laø haøm chöùa, môùi nhieãm goïi laø thuû, sanh öa thích goïi laø ñaém. Tu-boà-ñeà hoûi: Theá naøo laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì khoâng thuû, khoâng ñaém saéc v.v... neân goïi laø haøm chöùa ?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 71 210

Trong boán caùch ñaùp, Phaät duøng caùch ñaùp phaûn vaán: “YÙù oâng nghó sao, duøng maét trí tueä thaáy saéc phaùp v.v… khaû thuû, khaû ñaém chaêng?” YÙ Tu-boà-ñeà nghó raèng: “Neáu con maét trí tueä thì chæ thaáy khoâng, voâ töôùng, voâ taùc, voâ löôïng, töôùng baát khaû tö nghì chöù laøm sao ñaùp saéc v.v... coù ñònh töôùng khaû thuû, khaû ñaém”. Phaät chaáp thuaän lôøi ñoù, oâng chöa ñöôïc Nhaát thieát trí, chaúng thaáy saéc v.v... Ta laø ngöôøi Nhaát thieát trí cuõng chaúng thaáy saéc v.v...; theá neân Ta taùn thaùn “Laønh thay”. Khi aáy, caùc Thieân töû taùn thaùn Baùt-nhaõ Ba-la- maät vaø ngöôøi tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät raèng: Neáu chuùng sanh trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, hoaëc laø haïng ngöôøi tín haønh, phaùp haønh, cho ñeán Bích-chi Phaät hoaëc trí hoaëc ñoaïn. Trí laø möôøi trí, ñoaïn coù hai thöù: ñoaïn coù dö taøn, ñoaïn khoâng coù dö taøn. Haøng höõu hoïc ñoaïn coù dö taøn, haøng voâ hoïc ñoaïn khoâng coù dö taøn, khoâng baèng Boà-taùt trong moät ngaøy tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâm saâu. Vì côù sao? Vì trí vaø ñoaïn cuûa Thaùnh hieàn ñeàu laø Voâ sanh phaùp nhaãn cuûa Boà-taùt. Hoûi: Neáu trí vaø ñoaïn cuûa Thaùnh hieàn töùc laø Voâ sanh phaùp nhaãn thì côù gì noùi “chaúng baèng”? Ñaùp: Ngöôøi tín haønh v.v... vì khoâng coù taâm ñaïi töø bi, rôøi boû chuùng sanh neân chaúng baèng. Khoâng coù söùc phöông tieän, thì khoâng theå töø Nieát- baøn trôû laïi ñoä sanh. Thí nhö muoân doøng nöôùc doàn veà soâng Haèng ñeàu vaøo bieån caû. Khi muoán vaøo bieån, theá nöôùc xoaùy loác, chuùng sanh ôû trong ñoù khoâng theå loäi ngöôïc laïi, chæ ngöôøi coù söùc maïnh môùi ra khoûi ñöôïc. Laïi nöõa, caùc Thaùnh hieàn khaùc, thaønh töïu trí vaø ñoaïn, Boà-taùt môùi ñöôïc voâ sanh nhaãn maø söùc coù theå vöôït qua cho neân Boà-taùt hôn. Coâng ñöùc trí vaø ñoaïn tuy thaønh töïu maø khoâng saùnh kòp Boà-taùt sô nhaãn. Thí nhö ñaïi thaàn, coâng nghieäp tuy lôùn, khoâng saùnh kòp Thaùi-töû. Laïi nöõa, phaùp noaõn, ñaûnh, nhaãn laø phaùp moân ban ñaàu cuûa Tieåu thöøa. Phaùp nhaãn cuûa Boà-taùt laø phaùp moân ban ñaàu cuûa Ñaïi thöøa. Thanh vaên, Bích-chi Phaät tuy thaønh ñaït troïn veïn coøn khoâng saùnh kòp Boà-taùt môùi vaøo cöûa ñaïo huoáng gì thaønh Phaät. Hoûi: Phaùp cuûa Thanh vaên, Bích-chi Phaät laø Tieåu thöøa, Boà-taùt laø Ñaïi thöøa, laøm sao noùi trí vaø ñoaïn cuûa Nhò thöøa töùc laø Voâ sanh nhaãn cuûa Boà-taùt? Ñaùp: Vì sôû duyeân ñoàng, nhö nhö, phaùp taùnh, thöïc teá cuõng ñoàng, chæ trí tueä lôïi

vaø ñoän khaùc nhau. Laïi vì coù voâ löôïng coâng ñöùc vaø taâm ñaïi bi thuû hoä neân thaéng. Caùc caùch noùi khaùc ñeàu laø taùn thaùn Baùt-nhaõ Ba-la- maät.

Ngöôøi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù thöôïng, trung, haï. Haï laø khi nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät lieàn laõnh thoï, tin ngay, khoâng hoûi ñuùng nghóa lyù; Trung laø ñaõ nghe roài hoûi nghóa lyù ñuùng maø khoâng thöïc haønh; Thöôïng laø nghe hieåu vaø thöïc haønh. Haï tuy ñöôïc laøm thaân ngöôøi, nghe Baùt-nhaõ cöù nghi ngôø, hoái haän khoù ngoä, vì phöôùc moûng, caên ñoän. Trung laø ñöôïc thaân ngöôøi nghe Baùt-nhaõ nhaát taâm tin vui, hieåu bieát nghóa lyù, töø moät ngaøy ñeán boán naêm ngaøy, taâm raát kieân coá, quaù ngaøy ñoù khoâng theå tin vui; hoaëc muoán nghe, hoaëc khoâng muoán nghe vì ñôøi tröôùc, tuy hieåu nghóa maø khoâng thöïc haønh, phöôùc moûng, caên ñoän. Thöôïng laø ñöôïc thaân ngöôøi nghe Baùt-nhaõ, taâm lieàn thaâm hieåu tin, vui khoâng boû, thöôøng theo phaùp sö. Hai haïng Boà-taùt treân khoâng theå ñöôïc thöôïng ñòa, seõ rôi vaøo Nhò thöøa, vì khoâng ñöôïc Baùt-nhaõ thuû hoä. Vì muoán laøm roõ nghóa aáy laàn nöõa, neân ôû phaåm sau Phaät neâu thí duï. Nhö ôû giöõa bieån caû, thuyeàn bò vôõ, neáu ñöôïc choã nöông thì loäi qua ñöôïc, khoâng ñöôïc choã nöông thì khoâng loäi qua ñöôïc.

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.